

Kursplan

Fakultetsnämnden för humaniora och samhällsvetenskap
Institutionen för språk och litteratur

1SV130 Svenska och matematik för de tidiga skolåren, 60
högskolepoäng

Swedish and mathematics directed towards teaching and learning in
early school years, 60 credits

Huvudområde

Litteraturvetenskap, Matematik

Ämnesgrupp

Svenska/Nordiska Språk

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd av Organisationskommittén 2009-12-07

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2010

Förkunskaper

Grundläggande behörighet alternativt lärarexamen.

Förväntade studieresultat

Efter avslutad kurs skall de studerande kunna:

- redogöra för och tillämpa svenska och matematik för undervisning i grundskolans tidigare år,
- hjälpa och bedöma elever i förskolan och grundskolans tidiga år i deras utveckling av språk-, läs- och matematikförmåga med hänsyn tagen till elevers sociala tillhörighet samt till ålder, kön och etnicitet,
- självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla förskoleverksamhet och tidig skolundervisning i enlighet med aktuella styrdokument,
- redogöra för sambandet mellan språk- och kunskapsutveckling,
- tillämpa metoder och arbetssätt som kan stimulera barns kreativitet och upptäckarglädje,
- använda IKT i sin undervisning och barnverksamhet,
- tillvarata och systematisera egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat som grund för utveckling av lärarrollen,
- med utvecklad språkförmåga och medvetenhet om den egna läs- och skrivförmågan aktivt arbeta med olika slags texter,
- analysera observerade situationer utifrån läroplan, kursplan, betygskriterier och nationella prov samt dra slutsatser för sitt eget agerande som lärare,
- redogöra för elevers begreppsutveckling samt visa förmåga att använda denna

kunskap i didaktiska situationer,

- behärska grundläggande moment inom områdena aritmetik, algebra och geometri,
- analysera och kritiskt behandla matematiskt innehåll i ett undervisningsmaterial,
- didaktiskt behandla väsentliga moment i matematik utifrån elevers förståelse,
- granska och analysera läromedel som pedagogiskt hjälpmedel i undervisningen,
- granska och analysera datorprogram som pedagogiskt hjälpmedel i undervisningen,
- redogöra för några historiska sammanhang där viktiga begrepp inom matematiken utvecklats och använts.

Innehåll

Delkurs 1. Barnspråk och barnlitteratur i ett mångkulturellt samhälle (15 hp)

I delkursen tillägnar sig de studerande sådana insikter och färdigheter att de kan arbeta med olika slag av texter i sin kommande verksamhet. De studerande ska också träna upp sin förmåga att se på textens betydelse i olika kulturella sammanhang och att använda texter i skolan på ett kreativt sätt.

I kursen får de studerande möta ett representativt urval av barnlitteratur och diskutera dess betydelse för barns socialisering och språkutveckling. Barnböckerna väljs så att de dels belyser skillnader mellan olika genrer och idéinnehåll, dels illustrerar anpassning till olika barns behov och användningsmöjligheterna i förskola och skola. Förhållandet mellan text och bild ska lyftas fram liksom också den rörliga bilden och dess betydelse i socialisationsprocessen. De studerande får träna sig i högläsning och fritt berättande och i samband därmed studeras också hur man samtalar med barn om det lästa.

De studerande får också en inblick i de olika språkvärldar som omger barn och hur det mångkulturella samhället påverkar elevers skolsituation och därmed också klassrumsarbetet.

Under fältstudierna prövar de studerande hur deras läsning av barnlitteratur och fria berättande tas emot av barn i olika konstellationer och vilka möjligheter det finns att bearbeta litteraturen genom samtal och andra uttrycksformer. Samtidigt studeras hur förskolan/skolan tar till vara de olika kulturer och kulturella uttrycksmedel som barnen har med sig från sina hemmiljöer.

I delkursen ingår tre moment: barnlitteratur 9 hp, svenska som andraspråk 3 hp och fältstudier 3 hp.

Delkurs 2. Läs- och skrivutveckling under tidiga år (15 hp)

I delkursen utvecklar de studerande en teoretisk bakgrund till och didaktiska kunskaper om olika metoder för läs- och skrivutveckling under tidiga år. I kursen ska de studerande också utveckla sin egen språkliga förmåga och medvetenhet. Kursen ger även de studerande träning i att använda drama som stöd i det språk- och kunskapsutvecklande arbetet.

I kursen läggs stor vikt vid diskussioner om och kritiskt prövande av teorier, metoder och läromedel för den tidiga läs- och skrivutvecklingen. Forskning om tidigt läsande och skrivande barn studeras liksom även om språkförseningar.

Under fältstudierna kartlägger de studerande ett läs- och skrivutvecklingsförlopp hos några barn med olika förutsättningar, där de också får möjlighet att pröva sina idéer om litteraturläsning och kreativ språkstimulans.

I delkursen ingår fyra moment: läs- och skrivutveckling 6 hp, allmän språkvetenskap 3 hp, drama 1,5 hp och fältstudier 4,5 hp.

Delkurs 3. Elevers lärande och begreppsutveckling i matematik (7,5 hp)

Kursen innehåller följande moment:

- elevers begreppsbyggnad i matematik,
- matematik som språk: samtal – intervju – resonemang,

- tolkning av elevlösningar,
- strategier för val av och orientering kring arbetssätt,
- stimulans av elevers intresse för och upptäckter i matematik,
- elevers förståelse – från det konkreta till det abstrakta,
- utvärdering av kunskap: läroplan, kursplan, betygskriterier och nationella prov,
- talbegreppet i ett historiskt perspektiv,
- analys av räknefärdigheter: tabeller, algoritmer, huvudräkning och miniräknaren,
- sociala och kulturella aspekter på inläring och undervisning i matematik.

Delkursen utgörs av matematikdidaktik 7,5 hp.

Delkurs 4. Matematik och undervisning (7,5 hp)

Kursen innehåller följande moment:

- matematisk och didaktisk behandling av tal och de fyra räknesätten, geometri och algebra,
- matematikens logiska struktur och uppbyggnad av matematisk teori.

Delkursen utgörs av matematikdidaktik 7,5 hp.

Delkurs 5. Matematikdidaktik – matematik från början (7,5 hp)

Kursen innehåller följande moment:

- yngre barns tal- och rumsuppfattning,
- arbetssätt i förskolan och de tidigare skolåren,
- skolstarten med fokus på matematik,
- didaktisk behandling av väsentliga moment i matematik för de tidiga skolåren,
- analys av läromedel och datorn i undervisningen,
- genusperspektiv på lärande i matematik.

Delkursen utgörs av matematikdidaktik 7,5 hp.

Delkurs 6. Fältstudier (7,5 hp)

Kursen innehåller följande moment:

- diagnostisering av matematiskt moment,
- observation och analys av matematiska situationer,
- planering och utvärdering av matematiskt moment.

Delkursen utgörs av matematikdidaktik 7,5 hp.

Undervisningsformer

Undervisningen ges i form av föreläsningar, gruppdiskussioner samt obligatoriska seminarieövningar där de studerande redovisar sina fältstudier. När kursen ges som distanskurs används särskilda för distributionsformen lämpliga undervisningsformer.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

För Godkänt betyg ska de förväntade studieresultaten vara uppfyllda. Momenten fältstudier och drama betygsätts endast i stegen Underkänd och Godkänd. För betyget Väl godkänd på hela kursen krävs att studenten uppnått betyget Väl godkänd på minst 26 högskolepoäng.

Studenter vid Linnéuniversitetet har rätt att få sitt betyg för kurs översatt till den sjugradiga ECTS-skalan. För att få sitt betyg översatt ska studenten lämna en begäran om detta till läraren vid kursstart.

Kursen examineras genom muntliga och skriftliga prov och redovisningar av obligatoriska uppgifter. Både individuella redovisningar och gruppredovisningar förekommer. Förmågan att omsätta kunskaper i adekvat handling i förhållande till elever och skolans uppdrag prövas.

För studerande som ej godkänts vid ordinarie tentamenstillfälle ges möjlighet till endast fyra ytterligare tillfällen.

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursutvärdering som sammanställs och återkopplas till studenterna samt arkiveras enligt institutionens bestämmelser.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1. Barnspråk och barnlitteratur i ett mångkulturellt samhälle (15 hp)

Andersson, M. och Druker, E. (red.). 2008. *Barnlitteraturanalyser*. Studentlitteratur. 213 s.

Att undervisa elever med Svenska som andraspråk – ett referensmaterial. Skolverket, 1999. 103 s.

Axelsson, M. (red.). 1999. *Tvåspråkiga barn och skolframgång – mångfalden som resurs*. Rinkeby Språkforskningsinstitut. 151 s.

Chambers, A. (förord). 2001. *Läsdagbok*. En bok för alla. 80 s.

Edwards, A. 2008. *Bilderbokens mångfald och möjligheter*. Natur och kultur. 139 s.

Hallberg, K. 1993. *Litteraturläsning: barnboken i undervisningen*. Ekelund. 135 s.

Helsing, L. 1999. *Tankar om barnlitteraturen*. Rabén & Sjögren. 155 s.

Grundskolan. Kursplaner. Bedömning. Svenska. Svenska som andraspråk. Modersmål www.skolverket.se

Kjersén Edman, L. 2002. *Barn- och ungdomsböcker genom tiderna*. Natur & Kultur. 227 s.

Ladberg, G. 2000. *Skolans språk och barnets*. Studentlitteratur. 230 s.

Stensson, Britta. 2006. *Mellan raderna: strategier för en tolkande läsundervisning*. Daidalos. 160 s.

Barnlitteratur enligt överenskommelse med undervisande lärare.

Delkurs 2. Läs- och skrivutveckling under tidiga år (15 hp)

Allard, B., Rudqvist, M. & Sundblad, B. 2001. *Nya Lusboken: en bok om läsutveckling*. Bonnier utbildning. 175 s.

Alleklev, B. & Lindvall, L. 2000. *Listiga räven. Läsinlärning genom skönlitteratur: ett läspanprojekt i Kvarnbyskolan, Rinkeby i samarbete med Rinkeby bibliotek*. En bok för alla. 75 s.

Bjar, L. & Liberg, C. (red.). 2003. *Barn utvecklar sitt språk*. Studentlitteratur. 292 s.

Boström, L. & Josefsson, G. 2006. *Vägar till grammatik*. Studentlitteratur. 213 s.

Fast, C. 2008. *Literacy: i familj, förskola och skola*. Studentlitteratur. 168 s.

Lindstedt, I. 2002. *Textens hantverk. Om retorik och skrivande*. Studentlitteratur. 146 s.

Längsjö, E. & Nilsson, I. 2005. *Att möta och erövra skriftspråket: om läs- och skrivlärande förr och nu*. Studentlitteratur. 143 s.

Skolverket. 2008. *Nya språket lyfter. Diagnosmaterial i svenska och svenska som andraspråk för grundskolans årskurs 1-5. Lärarhandledning*. 86 s.

Svenska skrivregler utgivna av Språkrådet. Liber. 2008. 263 s.

Söderblom, H. (red.). 2009. *Sagor att läsa och berätta*. En bok för alla. 205 s.

Trageton, A. 2005. *Att skriva sig till läsning. IKT i förskoleklass och skola*. Liber. 199 s.

Barnlitteratur enligt överenskommelse med undervisande lärare.

Delkurs 3. Elevers lärande och begreppsutveckling i matematik (7,5 hp)

Emanuelsson, G. m.fl. (red.). 1996. *Matematik – ett kommunikationsämne*. Nämnaren Tema, NCM. Göteborgs universitet. 150 s. (urval)

Kilborn W. & Löwing L. 2002. *Baskunskaper i matematik*. Studentlitteratur. 250 s. (urval)

Lusten att lära – med fokus på matematik. 2003. Skolverket rapport nr 221. 45 s. www.skolverket.se

PRIM-gruppen. 2003. *Analyschema i matematik för tidiga skolår*. Skolverket. 62 s.

Kompendier från MFD, Linnéuniversitetet för aktuellt år. Ca 400 s.

Delkurs 4. Matematik och undervisning (7,5 hp)

Sollervall, H. 2007. *Tal och de fyra räknesätten*. Studentlitteratur. 172 s.

Stenciler från MFD, Linnéuniversitetet för aktuellt år. Ca 200 s.

Delkurs 5. Matematikdidaktik – matematik från början (7,5 hp)

Emanuelsson, G. m.fl. (red.). 1996. *Matematik – ett kommunikationsämne*. Nämnaren Tema, NCM. Göteborgs universitet. 50 s. (211 s.)

Emanuelsson, G. m.fl. (red.). 2000. *Matematik från början*. Nämnaren Tema, NCM. Göteborgs universitet. 247 s.

Kilborn W. & Löving M. 2002. *Baskunskaper i matematik*. Studentlitteratur. 130 s. (372 s.)

PRIM-gruppen. 2003. *Analyschema i matematik för tidiga skolår*. Skolverket. 62 s.

Kompendier från MFD, Linnéuniversitetet för aktuellt år. Ca 100 s.

Referenslitteratur till delkurs 3 och 5:

Emanuelsson, G. m.fl. (red.). Aktuellt år. Tidskriften *Nämnaren* NCM. Göteborgs universitet.